

همچنین ملاک و معیاری برای تنظیم برنامه های درسی ، و تعیین خط مشی ها و مقررات مدرسه ، ویژگیهای انضباط در مدرسه ، نحوه کنترل و اداره آن ، و گزینش اعضای اداری و علمی هستند .

فهرست مطالب

قبلی

سر فصل

اطلاعات بدست آمده دربارهٔ یادگیرندگان ، و جامعه پایه و اساس تعیین هدفهای آموزش و پرورش و تعریف هدف های عینی و رفتاری را تشکیل می دهند.

از اطلاعات بدست آمده می توان در تهیه فرصت هایی برای یادگیرندگان به صورت شرکت دادن و درگیر کردن آنان در ادارهٔ مدرسه استفاده کرد .

فهرست مطالب

قبلی

سر فصل

فصل چهارم

مبانی فلسفی برنامه ریزی درسی

بدون در نظر گرفتن فلسفه انسانی که در تعیین مقاصد و هدفها ، محتوا ،
و روش های آموزش و پرورش مؤثر هستند ، نمی توان درباره برنامه ریزی
درسی به طور عمیق بحث کرد .

اعمال و رفتار همهٔ معلمان مبتنی بر فلسفه ای است ، خواه فلسفهٔ شخصی ، یا فلسفهٔ افراد دیگر که آنان پذیرفته اند .

فهرست مطالب

قبلی

سر فصل

فلسفه آموزش و پرورش متضمن اصول راهنمایی است که تعیین کننده مفاهیم ارزشهای شخصی و مناسب آنها در گزینش هدفها ، و وسایل آموزش و پرورش هستند. فلسفه آموزش و پرورش متضمن تفکری به شیوه منظم و مرتب درباره آموزش و پرورش است .

فهرست مطالب

قبلی

سر فصل

فلسفه آموزش و پرورش در برقرار کردن اولویت های آموزشی و انتخاب آن چیزهایی که باید آموخته شوند نقش هماهنگ و متحد کننده دارد .

فهرست مطالب

قبلی

سر فصل

فلسفه آموزش و پرورش :

- (۱) یافته های دیسیپلین هایی ، یعنی معرفت نظام یافته ای ، را که در ارتباط با آموزش و پرورش باشند ، تجویز می کند .
- (۲) مقاصد و وسایل فرآیندهای تربیتی را بررسی و توصیه می کند ،
- (۳) مفاهیم اساسی تربیتی را روشن و هماهنگ می کند .

فهرست مطالب

قبلی

سر فصل

ارتباط حوزه های فلسفه با آموزش و پرورش

۱- متافیزیک و آموزش و پرورش

شاید بیشترین ارزش متافیزیک برای آموزش و پرورش آن باشد که متافیزیک امکان بحث هوشیارانه درباره سؤالات و مسائلی را فراهم می آورد که برای آنها ، حداقل در زمان حال ، پاسخ های اثبات شده علمی نداریم .

فهرست مطالب

قبلی

سر فصل

۲- معرفت شناسی و آموزش و پرورش
معرفت شناسی بخشی از فلسفه است که با منابع ، انواع و چگونگی
کسب معرفت سروکار دارد . فلسفه معمولاً یک یا چند مورد از منابع
قابل قبول معرفت ، مانند معرفت ایحایی ، شهودی ، عقلانی ، تجربی ، و
اجتهادی را پذیرفته اند .

فهرست مطالب

قبلی

سر فصل

کاربرد معرفت شناسی در آموزش و پرورش

از آن جایی که آموزش و پرورش به طور وسیعی با اکتشاف و انتقال سروکار دارد، برای معلم داشتن توانایی ارزیابی زمینه هایی که معرفت بشری بدست آمده است بسیار مهم است. زیرا انواع متعدد فعالیت های معلم با این موضوع ارتباط دارند.

فهرست مطالب

قبلی

سر فصل

معلم باید بتواند به یادگیرندگان نشان دهد چگونه روشهای متعدد کسب
معرفت ممکن است با همدیگر بکار برده شوند و چگونه آنها همدیگر را
برای جستجوی حقیقت تکمیل می کنند .

فهرست مطالب

قبلی

سر فصل

۳- ارزش شناسی و آموزش و پرورش
مطالعه کلی ارزش ها ، که شامل اخلاق و زیبایی شناسی است ، ارزش شناسی
نامیده می شود . برای برنامه ریزان و معلمان مطالعه اخلاق ، و زیبای شناسی
ضروری است .

فهرست مطالب

قبلی

سر فصل

زیرا آنان باید سعی کنند در ایجاد معیارهای شخصی به یادگیران کمک کنند و آنان را با عناصر تشکیل دهنده منش ، که لازمه شهروند خوب و افرادی که دارای آرامش خاطر هستند ، آگاه گردانند .

فهرست مطالب

قبلی

سر فصل

در مطالعه ارزش ها ، معمولاً سه سؤال اصلی مورد توجه است ، که از این
قرارند :
۱- آیا ارزشهای عینی هستند یا ذهنی ؟ یعنی شخصی هستند یا غیر
شخصی ؟

فهرست مطالب

قبلی

سر فصل

ارزش های عینی یا غیر شخصی مسلط بر ارزشهای " درونی " یعنی ذهنی هستند . این ارزشها بدون توجه به امیال انسانها وجود دارند ، مثل راستی ، خوبی ، زیبایی .

فهرست مطالب

قبلی

سر فصل

بر عکس ارزشهای عینی ، ارزشهای ذهنی یا شخصی با امیال شخص بستگی دارند . مثلاً زمانی که راستی و خوبی بستگی دارند به شرایط و موقعیت خاصی که شخص آنها را بکار می برد .

فهرست مطالب

قبلی

سر فصل

۲- آیا ارزش ها ثابت هستند یا متغیرند؟ ارزش های مطلق ثابت و غیر متغیرند در صورتی که ارزش های متغیر پاسخی هستند به نیازهای فوری انسان. ارزش های متغیر، نسبی و همیشه قابل تجدید نظر هستند.

فهرست مطالب

قبلی

سر فصل

۳- آیا ارزش ها دارای سلسله مراتبی هستند؟ فلسفه کلی
شخص تعیین می کند که آیا او برای ارزش ها سلسله مراتبی
قابل است یا نه؟ ایده آلیست به امور معنوی ارج می نهد.

فهرست مطالب

قبلی

سر فصل

در صورتی که رئالیست به علوم ریاضی و فیزیک ارزش می گذارد .
رئالیست به آن چیزهایی که به انسان در عمل کمک می کند بالاترین مقام
قایل است . پراگماتیست با گفتن این که ارزش ها متغیرند به سلسله
مراتب ارزش ها اصلاً اعتقادی ندارد .

فهرست مطالب

قبلی

سر فصل

الف - اخلاق

مطالعه رفتار و کردار آدمی در حوزه ارزش ها ، علم اخلاق نامیده می شود . آن بیشتر مشتمل است بر مطالعه مفاهیم درباره زندگی خوب برای همه انسانها ، یا این که چگونه رفتاری داشته باشند . ارزش های اخلاقی تعیین کننده درستی یا نادرستی عمل هستند .

فهرست مطالب

قبلی

سر فصل

بیشتر نظام های اخلاقی بستگی نزدیکی با دین دارند که متمایل به مطلق گرایی و غیر قابل تغییر بودن می شوند. ارزش های اخلاقی یا از طریق شهود و به طور مستقیم درک می شوند. بدون این که درستی یا خطا بودن آنها از راه منطقی یا به راه تجربی اثبات شوند (طرفداران آئین شهودی)

فهرست مطالب

قبلی

سر فصل

یا افراد ارزش های اخلاقی را از طریق رغبت ها ، نیازها ، و امیال خود درک
می کنند (طرفداران طبیعت گرایی)

فهرست مطالب

قبلی

سر فصل

برنامه ریزی درسی _ زیبایی شناسی

بررسی ارزشها در رابطه با زیبایی و هنر ، زیبایی شناسی نامیده می شود . ارزشیابی این ارزش ها فوق العاده مشکل است . زیرا ، اغلب اوقات شخصی و ذهنی هستند و به ابتکار و خلاقیت بستگی دارند .

فهرست مطالب

قبلی

سر فصل

کاربرد ارزش شناسی در آموزش و پرورش

اهمیت اخلاق و ارزش ها برای آموزش و پرورش کاملاً روشن است . بیشتر مربیان بزرگ ، آموزش و پرورش را کشاندن آدمی زاد به سوی ارزش ها می دانند . آنان رشد منش والقاء ارزش های مشخص را مهمتر از تدریس مواد درسی " عقلانی " می دانند .

فهرست مطالب

قبلی

سر فصل

۴- منطق و آموزش و پرورش
منطق ، یعنی علم درست اندیشیدن ، منظم فکر کردن ، یکی دیگر از حوزه های
ضروری فلسفه است که برای مربیان دارای اهمیت است .
جنبه هایی از منطق که بیشتر در آموزش و پرورش کاربرد دارند ، دو نوع استدلال
منطقی به نام " قیاس " و " استقراء " می باشند .

فهرست مطالب

قبلی

سر فصل

قیاس :

استدلال قیاسی عبارت از استنتاج موارد جزئی از یک یا چند بیان مقدماتی است .

استدلال استقرایی :

استدلال استقرایی نتیجهٔ تعمیم یا پیش بینی است که از امور معین جزئی استنباط می شوند .

فهرست مطالب

قبلی

سر فصل

کاربرد منطق در آموزش و پرورش :

اخيراً اكثر علمای آموزش و پرورش ، هدف " رشد توانایی فکر کردن " را در بالاترین سطح هدف های آموزش و پرورش قرار می دهند .

فهرست مطالب

قبلی

سر فصل

دانش آموزان باید به این واقعیت پی ببرند کلماتی را که در گفت و شنود بکار می برند ممکن است دارای بار معنای هیجانی و یا عاطفی باشند و در نتیجه مانع گفت و شنود مؤثر یا ملاحظه دقیق فکری یا نظری شوند .

فهرست مطالب

قبلی

سر فصل

برای رسیدن به هدفهای یادگیری مطلوب ، معلم باید از توالی منطقی و منظم در ارائه موضوعهای درسی پیروی کند . نیز ، دانش آموزان را یاری دهد مراحل مختلف استنتاج را از طریق استدلال و برقرار کردن روابط بین موضوعهای مورد بحث را درک کنند .

فهرست مطالب

قبلی

سر فصل

سوالات کلی فلسفی از این قرارند :

- ۱- واقعیت غایی چیست ؟
- ۲- ماهیت انسان چیست ؟
- ۳- ماهیت جامعه چیست ؟
- ۴- زندگی " خوب " چیست ؟
- ۵- منابع معرفت کدام ها هستند ؟
- ۶- منابع تعیین ارزش ها کدام ها هستند ؟

فهرست مطالب

قبلی

سر فصل

سوالات فلسفه آموزش و پرورش :

- ۱- هدفهای آموزش و پرورش کدام ها هستند ؟
- ۲- آیا آموزش و پرورش آماده کردن برای زندگی است یا جزء لاینفک زندگی است ؟
- ۳- برای چه مقصودی موضوعهای درسی باید تدریس شوند : برای رشد عقلانی ، برای کسب معرفت و استفاده علمی در زندگی ؟

فهرست مطالب

قبلی

سر فصل

- ۴- تا چه میزانی آموزش و پرورش باید اختصاصی یا مردمی باشد ؟
- ۵- برای توسعه بیشتر " ذهن " یا " رشد عقلانی " چه باید کرد ؟
- ۶- در تنظیم برنامه ها و فعالیت های آموزشی و پرورشی تا چه میزان به نیازهای فردی ، یا به نیازهای گروه و جامعه اولویت داد ؟

فهرست مطالب

قبلی

سر فصل

مکاتب فلسفی و آموزش و پرورش

از آنجایی که بیشتر مسائل تربیتی رابطه نزدیکی با مسائل فلسفی دارند ، کسب حداقل معرفت درباره مکاتب مختلف فلسفی و چگونگی ارتباط آن با آموزش و پرورش و برنامه ریزی درسی برای دانشجویان علوم تربیتی ضرورت دارد .

فهرست مطالب

قبلی

سر فصل

در هر نظام اجتماعی معینی ، مکتب فلسفی خاصی به عنوان فلسفه مسلط اجتماعی ، که نشانگر عقاید ، ارزش ها ، و جهان بینی مشترک افراد آن جامعه است ، متجلی می گردد .

فهرست مطالب

قبلی

سر فصل

فلسفه مسلط اجتماعی در واقع تعیین کننده و یا منشأ فلسفه آموزش و پرورش آن جامعه است و بر اساس آن هدفها، برنامه ها، روش ها و حتی ارزشیابی فعالیت های معلم و شاگرد مورد بررسی، و تجزیه و تحلیل قرار می گیرند.

فهرست مطالب

قبلی

سر فصل

آرمانها و هدفهای تربیتی باید با سایر آرمانهای اجتماعی سازگار باشند ، و وسایل و چگونگی رسیدن به هدفهای تربیتی باید با کل الگوهای هدفهای شخصی و اجتماعی تناسب و هماهنگی داشته باشند .

فهرست مطالب

قبلی

سر فصل

ایده آلیسم (Idealism)

ایده آلیسم یکی از قدیمی ترین نظام های فلسفی غرب است که ریشه در تعلیمات سقراط وافلاطون دارد ، و اخیراً به وسیله مردانی مثل یوهان هربارت وهرمان هورن مطرح است .

فهرست مطالب

قبلی

سر فصل

به نظر این مکتب ، معرفت به طور مستقل در ذهن انسان وجود دارد
ایده آلیست عقیده دارد ، آنهایی را که از راه دانش و حواس کسب می
کنیم ممکن است به حد کافی برای ما واقعی باشند اما ، به طور غایی
واقعی نیستند .

فهرست مطالب

قبلی

سر فصل

واقعیات ، تنها تصورات ما از جهان و " ذهن روحانی " هستند .ایده آلیست استفاده از معرفت خود شخص و توانایی وی برای استدلال را تجویز می کند .

فهرست مطالب

قبلی

سر فصل

امروز فن بیرون کشیدن معرفت از فرد از طریق سؤال و جواب به نام " روش تدریس سقراطی " مشهور است . امر ذاتی در این عمل تربیتی تأکید بر افکار ، توانایی های تفکر ، و قوای ذهنی انسان است .

فهرست مطالب

قبلی

سر فصل

ایده آلیست انسان را به صورت موجود "روحانی" - یعنی معنوی ، در نظر می گیرد که اولین قصد وی در زندگی فهمیدن ماهیت یکتائی خودش است .

فهرست مطالب

قبلی

سر فصل

در این مکتب یادگیرندگان به عنوان انباری از اطلاعات در نظر گرفته نمی شوند ، بلکه به صورت افرادی در نظر گرفته می شوند که مطابق با توانایی های ذاتی خود در جستجوی کمال شخصی و تحقق ذات خود هستند .

فهرست مطالب

قبلی

سر فصل

مقاصد آموزش و پرورش با هدف غائی زندگی ارتباط مستقیم دارند ،
و آن عبارت از رشد انسان " طبیعی " به صورت انسان آزاد و عامل
اخلاق ، و تبدیل او به انسان " ایده آل " .

فهرست مطالب

قبلی

سر فصل

زمانی که معرفت شناسی ایده آلیسم را بررسی می کنیم ، می بینیم که در آن حقیقت به وسیله " خرد " کشف می شود . کودک باید یادبگیرد با ارزش های ثابت و ابدی زندگی کند .

فهرست مطالب

قبلی

سر فصل

موضوع درسی هدف نیست بلکه وسیله است که از طریق آن یادگیرنده اراده آزاد خود را تجربه می کند و به ماهیت فردی خود پی می برد. برای ایده آلیست ارزش ها مطلق و غیر قابل تغییر هستند. تنها فهم انسان از ارزش ها است که تغییر می یابد.

فهرست مطالب

قبلی

سر فصل

در انتخاب انواع سؤالات از یادگیرندگان ، ایده آلیست به تنهایی بر اهمیت موضوع درسی تأکید نمی کند بلکه ، سؤالات به طور عمده روی تفکر ، نگرش ها ، و آگاهی های مقدماتی که مبتنی بر آموخته های قبلی یادگیرندگان است متمرکز می شوند .

فهرست مطالب

قبلی

سر فصل

یادگیرندگان فرصت دارند معانی را برای خود کشف کنند و آنها را با تجارب قبلی خود ربط دهند ، این یک اصل اساسی در ایده آلیسم است . ایده آلیست پیوسته در جستجوی و توسعه روشهای متعدد خود رهبری شاگرد است .

فهرست مطالب

قبلی

سر فصل

معلم به عنوان فرد مسئول برای رشد دادن توانایی های موجود در فرد در نظر گرفته می شود ، نه به عنوان کسی که معرفت و دانستیها را به ذهن او بریزد .
رغبت های شاگردان اساس آموزش و پرورش خوب و مبانی روش تدریس است .

فهرست مطالب

قبلی

سر فصل

معلم ایده آلیست شخص پرهیزکار و با فضیلتی است ، او احساس می کند
باید از نظر اعتقادات شخصی ، طرز رفتار ، و هدایت ، نمونه والگویی برای
دانش آموز باشد .

فهرست مطالب

قبلی

سر فصل

با تأکید بر حرمت انسان ، برنامه‌درسی ایده آلیسم فرصت هایی را
برای یادگیرندگان فراهم می آورد تا از ذهن فعال خود برای تعقل ،
استدلال ، وکشف واقعیت های شخصی استفاده کند .

فهرست مطالب

قبلی

سر فصل

برنامهٔ درسی مبتنی بر نمادها و افکار بوده ، شامل موضوع هایی درباره ادبیات و علوم انسانی ، ریاضیات ، دین ، تاریخ ، و فلسفه می باشد . ایده آلیست معتقد است که نیازها و طبیعت انسان در هر جامعه و هر زمان مشترک و یکسان هستند .

فهرست مطالب

قبلی

سر فصل

ایده آلیست آموزش و پرورش را به عنوان یک کار عقلانی و روحانی در نظر می گیرد ، بر واقعیات عینی دنیای مادی و ماده تأکید نمی کند ، تنها تصورات ذهنی آنها - یعنی تصورات ذهنی دنیای مادی - را واقعی می داند .

فهرست مطالب

قبلی

سرفصل

"خواندن" را به عنوان یک فعالیت عقلانی تشویق می کند و آن را بر مواد سمعی و بصری و شیوه های تجربی و حسی ترجیح می دهد ، زیرا به عقیده وی اشیاء و دنیای مادی غیر واقعی است .

فهرست مطالب

قبلی

سر فصل

مشخصات عمده برنامهٔ ایده آلیسم به طور خلاصه از این قرار است :

۱- موضوع های ثابت و اجباری یعنی موضوع هایی که برای تحقق رشد عقلانی و اخلاقی ، هم چنین آموزش و پرورش عمومی هر فرد ضروری و لازم هستند .

فهرست مطالب

قبلی

سر فصل

۲- تفاوت‌های فردی - در ایده آلیسم نو ، اطلاعات روانشناختی به منظور کمک به معلم برای انفرادی کردن تکالیف در چارچوب موضوع های درسی مشترک برای همه افراد مورد توجه قرار می گیرند .

فهرست مطالب

قبلی

سر فصل

۳- انتخاب اخلاقیات - موضوع درسی هنجار آفرین است ، یعنی محتوا باید دانش آموز را برای دنیایی از امور انسانی با ایده های " چگونه باید بود " آشنا کند .

۴- توسعه فرهنگ به صورت فرآیند " آراستن " کودک با بهترین نمونه های هنر ، موسیقی ، ادبیات ، زندگینامه ، فیلم ها و غیره در نظر گرفته می شود .

فهرست مطالب

قبلی

سر فصل

۵- سازمان موضوع درسی - محتوا با عبارات ساده و پر معنا ، به طور
ترتیبی و منطقی به صورتی تهیه شده است که دانش آموز از ساده ،
عینی ، و مقدماتی شروع بع مشکل ، انتزاعی ، و پیشرفته می رسد .

فهرست مطالب

قبلی

سر فصل

۶- ارزشیابی یادگیرنده به صورت ذهنی است نه عینی ، سوالات کتبی از سنخ انشایی و سوالات شفاهی برای سنجش معلومات و توانایی بیان آنها ، و داوری درباره میزان آشنایی و تسلط وی با واقعیات است .

فهرست مطالب

قبلی

سر فصل

رئالیسم (Realism)

فلسفه رئالیسم از زمان ارسطو ، که به مدت بیست سال شاگرد افلاطون بوده ، آغاز شده است .

او یک فلسفه جدید و منظمی را به وجود آورد که به طور عینی با ماهیت واقعیت سروکار دارد .

فهرست مطالب

قبلی

سر فصل

با توجه به سؤال " هستی شناسی " ، دربارهٔ این که واقعیت چیست ،
ارسطو پاسخ می دهد که " ماده " یا " دنیای مادی " واقعیت دارد .
درختان ، کوهها ، حیوانات ، به طور کلی جهان خارج به طور واقعی وجود
دارند .

فهرست مطالب

قبلی

سر فصل

رئالیسم دینی ، و رئالیسم قدیمی - یعنی کلاسیک ، عقیده دارد که معرفت واقعی به بهترین صورت از طریق الهام از خداوند ، و به وسیله استدلال و تجربه ، اثبات و فهمیده می شود .

فهرست مطالب

قبلی

سر فصل

به طور کلی ، رئالیست عقیده دارد که جهان و اجزاء آن به طور مستقل
از تصورات انسان وجود دارند و مطابق با قوانین ثابت عمل می کند .

فهرست مطالب

قبلی

سر فصل

اشیاء ، انواع ، اجناس ، و افراد موجود در جهان به صورت واقعی و به همان گونه که هستند به وسیلهٔ انسان قابل شناخت می باشند ، نه به صورتی که انسان تصور می کند که آنها هستند .

فهرست مطالب

قبلی

سر فصل

رنالیست می گوید برای ما داشتن معرفت درباره این جهان و مردمی که روی آن زندگی می کنند ضروری است . بنابراین ، آموزش و پرورش باید شامل موضوع های درسی اساسی باشد که یادگیرنده را با دنیای لایتغیر ، که در آن زندگی می کند ، آشنا کند و سازگاری فرد با محیط مادی و اجتماعی را فراهم آورد .

فهرست مطالب

قبلی

سر فصل

در بررسی معرفت شناسی رئالیسم و این که چه چیزی درست است ، می بینیم
رئالیست به مطالعه جهان و کشف اصول و قوانین آن به همان ترتیبی که وجود
دارند ، نظر می دهد .
تجارب حسی منظم و مرتب ، پایه و اساس ادراکات و معرفت را تشکیل می دهند .

فهرست مطالب

قبلی

سر فصل

معلم رئالیست ، هدف اصلی آموزش را در انتقال معرفت واقعی درباره
دنیای واقعی در نظر می گیرد بدون این که ضرورت معرفت عقلانی را از
نظر دور بدارد .

فهرست مطالب

قبلی

سر فصل

دانش آموزان باید از افراد مطلع و "دانا" یادگیرند ، و نباید آنهایی را که برای یادگیری اهمیت دارند ، کنار گذاشت .

فهرست مطالب

قبلی

سر فصل

نباید به شاگردان در انتخاب آن چیزهایی که باید آموخته شوند آزادی زیادی داده شود. این تنها در مسئولیت معلم است که تصمیم بگیرد شاگرد چه چیزی را باید یاد بگیرد، البته چه بهتر که در همان موقع رغبت ها و کنجکاوی او نیز ارضاء شوند.

فهرست مطالب

قبلی

سر فصل

داشتن نظم و انضباط در آموزش و پرورش ضروری است .
معلم رئالیست خود را به عنوان فرد دارای معلومات ، سخت گیر ، و دقیقی
می بیند که باید کودکان را به خاطر رسیدن به هدف های بلند مدت وادار کند
از هدف های فوری ، خوشی و رضایت آنی چشم پوشی کنند .

فهرست مطالب

قبلی

سر فصل

احترام افراد از نظر اهمیت در مقام دوم و بعد از حقایق جهانی و قوانین طبیعی است. از معلم توقع دارند با همهٔ کودکان منصفانه و بی طرفانه رفتار کند. بعلاوه ، رئالیست انتظار دارد که همهٔ کودکان با یک روش و در یک زمان یادگیرند .

فهرست مطالب

قبلی

سر فصل

از معلم انتظار می رود محیط یادگیری را دائماً تحت کنترل نگهدارد تا این که دقت کودکان به طور دائم به سوی هدفها و محتوای درسی متمرکز شود. رئالیست معتقد است که محتوا باید با تجارب یادگیرندگان ارتباط داشته باشد و امیدوار است هر موقع که ممکن باشد از رغبت ها و انگیزه های دانش آموزان استفاده کند .

فهرست مطالب

قبلی

سر فصل

ارزش شناسی رئالیسم از اعتقاد او به دنیای مادی و قانون طبیعی سرچشمه می
گیرد. رئالیست معتقد به ارزش های ثابت است و به نظر وی آموزش و پرورش باید
پشتیبان " حقایق " مسلم باشد .

فهرست مطالب

قبلی

سر فصل

رئالیست بر رشد قوای عقلانی انسان تأکید می کند اغلب اوقات به عنوان "عقلیون" نیز شناخته می شوند. به نظر اینان ، مقصد غایی آموزش و پرورش رشد قوای ذهنی عقل است نه تربیت برای وظایف شغلی .

فهرست مطالب

قبلی

سر فصل

عقلیون اصرار دارند که " خرد " و قوای عقلانی را می توان از طریق مطالعه آثار بزرگ ادبیات ، فلسفه ، تاریخ ، و علوم ، که در آنها مردان خردمند آرمانها و دستاوردهای خود را آشکار ساخته اند به بهترین وجهی پرورش داد .

فهرست مطالب

قبلی

سر فصل

با توجه به عقیده آنان - عقلیون ، دربارهٔ این که این نیازهای ثابت را می توان به وسیله برنامه های تربیتی ضروری ثابت ارضاء کرد ، اغلب اوقات اصطلاح " پایدارگرایی " برای آنان اطلاق می شود .

فهرست مطالب

قبلی

سر فصل

هدف غایی آموزش و پرورش ، هم چنانکه گفته ایم ، عبارت است از هدایت یادگیرنده برای شناخت جهانی که در آن زندگی می کند ، آن چنان که بتواند بر واقعیت ها تسلط یابد و به بهترین صورتی خود را با مجموعه ایده آلیست از عناصر مادی و انسانی سازگار کند .

فهرست مطالب

قبلی

سر فصل

برنامه درسی معمولاً بر علوم ، ریاضیات ، و زبانهای خارجی به عنوان عناصر اصلی آموزش و پرورش تأکید دارد . به نظر رئالیست علوم و ریاضیات از اهمیت بیشتری برخوردارند . علوم انسانی از اهمیت کمتری برخوردار است و در برنامه در مقام پایین تری قرار دارد .

فهرست مطالب

قبلی

سر فصل

موضوع و محتوای درسی ، که به وسیله اقتدار سنتی تعیین می شوند ، از منطق و ترتیب قابل پیش بینی پیروی می کنند . از ساده شروع و به مشکل و پیچیده پیشرفت می کنند . معلم نقشی در تعیین محتوا ندارد ، و به طور کلی باید مطابق با برنامه زمانی ، دروس متعدد را تدریس کند .

فهرست مطالب

قبلی

سر فصل

نقش معلم در ارزشیابی پیشرفت دانش آموزان نیز مهم و قابل توجه است.
ارزشیابی باید به طور عینی و به صورت علمی تر و دقیق تر انجام گیرد.

فهرست مطالب

قبلی

سر فصل

پراگماتیسم (Pragmatism)

پراگماتیسم اصولاً علاقه مند به " چیزهایی غایی " یعنی ثمر ، نتیجه ، و امور مسلم است . فکر پراگماتیسم را " پیرس " آورد و ویلیام جیمز ، با بیان دقیق تر و روشن تر به آن اعتبار بخشید ، جان دیوئی فلسفه خود را بر پایه آن بنا کرد .

فهرست مطالب

قبلی

سر فصل

آزمودن نهایی هر مفهوم یا فرآیندی ، نتیجه بخشی آن در عمل است . به بیان دیگر ، برای تعیین معنای هر فکر و اندیشه ایده آلیست آن را در دنیای واقعی بکار ببر ، هر چه در عمل نتیجه داد معنای آن فکر و اندیشه خواهد بود .

فهرست مطالب

قبلی

سر فصل

دیوئی فلسفه را نظریه عمومی آموزش و پرورش می داند و در تفسیر
آن چنین می گوید :
" فلسفه نوعی از تفکر است و مانند سایر انواع فکر ، در ضمن تجربه
انسانی ، دنبال عناصر مبهم و مجهول و نامعین هستی می گردد و برای
تبیین و غلبه بر آن ها طرح هایی عرضه می کند .

فهرست مطالب

قبلی

سر فصل

مسائل مورد نظر فلسفه از زندگی اجتماعی سرچشمه می گیرند . در زندگی اجتماعی جریانات ناسازگار و متضاد فراوانی وجود دارند پس فلسفه وسیله ایده آلیست است اولاً برای تبیین ناسازگاریها و تضادها ، و ثانیاً برای کشف راه حل ناسازگاریها و تضادها .

فهرست مطالب

قبلی

سر فصل

چون تغییر اوضاع اجتماعی و رفع ناسازگاریها و تضادها بر عهده آموزش و پرورش است ، پس فلسفه زمینه نظری یا نظریه عمومی آموزش و پرورش شمرده می شود .

فهرست مطالب

قبلی

سر فصل

در رابطه با آموزش و پرورش ، پنج موضوع اصلی در این فلسفه مورد توجه قرار می گیرند ، که از این قرار هستند :

- ۱- واقعیت تغییر
- ۲- ماهیت اجتماعی و زیستی انسان
- ۳- نسبی بودن ارزش ها
- ۴- اهمیت دموکراسی به عنوان روش زندگی
- ۵- ارزش هوش نقاد

فهرست مطالب

قبلی

سر فصل

۱- واقعیت تغییر

به این معنا که تنها واقعیت ، " تغییر است . به نظر این مکتب ، واقعیت به وسیله عمل متقابل انسان با محیط خویش به وجود می آید و نمی توان اطمینان پیدا کرد که هر چیزی برای همیشه لایتغیر خواهد ماند .

فهرست مطالب

قبلی

سر فصل

به این اعتبار ، آموزش و پرورش نیز امر متغیر و پیوسته در جریان پیشرفت است .
مربیان باید آمادۀ تغییر و اصلاح خط مشی ها و روش ها بر اساس معرفت و
تغییرات جدید در محیط باشند .

فهرست مطالب

قبلی

سر فصل

هدفهای آموزش و پرورش باید تغییر پذیر و قابل انعطاف باشند. دیوئی تأکید می کند که هنگام تعیین هدفهای آموزش و پرورش ، امکانات و وسایل نیل به آن ، موانع و محدودیت ها و سایر عوامل دخیل را باید مورد توجه قرار داد .

فهرست مطالب

قبلی

سر فصل

او برای هدفهای تربیتی خوب ویژگیهایی قایل می شود که از این
قرارند :

الف - هدف تربیتی باید مبتنی بر فعالیت ها و نیازهای اصیل
یادگیرنده ، که شامل غرایز و عادات اکتسابی هستند ، باشد .

فهرست مطالب

قبلی

سر فصل

ب - هدف تربیتی باید با اوضاع و احوال محیط شخص موافق باشد تا حصول آن میسر گردد .
پ - هدف تربیتی باید عینی و قابل تصور و تحقق باشد .
هدف آموزش و پرورش باید تأمین رشد طبیعی ، تدارک قابلیت اجتماعی ، و بسط شخصیت کودک باشد .

فهرست مطالب

قبلی

سر فصل

۲- ماهیت اجتماعی و زیستی انسان

آموزش و پرورش عملی طبیعی و الزامی است و باید به کودک زندگی در جمع و همکاری با آنها را بیاموزد و آگاهانه خود را با نیازها و خواست های اجتماعی سازگار گرداند .

فهرست مطالب

قبلی

سر فصل

۳- نسبی بودن ارزش ها

ارزش ها و " حقیقت " به زمان و معرفت جدید بستگی دارند . پراگماتیست وجود " مطلق " ها را که خوب و بد را می سنجند ، رد می کند و بر آزمودن ارزش ها بر اساس تجربه انسانی تأکید می کند .

فهرست مطالب

قبلی

سر فصل

و عقیده دارد که :
الف - ارزش ها متغیرند .
ب - ارزش های احتمالی - یعنی درست نما هستند ، زیرا تحت
مجموعه ایده آلیست از شرایط و موقعیت های مختلف ، ارزش های
متفاوتی وجود خواهند داشت .

فهرست مطالب

قبلی

سر فصل

پ - ارزش ها برخاسته از نیازهای جامعه و فرد هستند ، "

اعمال خوب " نتیجه نیازهای مهم اخلاقی و زیبایی شناسی هستند .

ت - ارزش ها پیامدهایی برای عموم دارند .

ث - ارزش ها جهانی نیستند .

فهرست مطالب

قبلی

سر فصل

۴- اهمیت دموکراسی به عنوان روش زندگی

معلم پراگماتیست اعتقاد دارد شکل دموکراتیک حکومت وجو دموکراتیک واقعی کلاس درس ، یادگیرندگان را برای زیستن و رشد یافتن از طریق مشارکت هوشمندانه در اعمال متقابل اجتماعی و سازگاری با جامعه متغیر توانا می سازد .

فهرست مطالب

قبلی

سر فصل

به نظر پراگماتیست همهٔ افراد باید فرصتهای مساوی برای تحصیل و انتخاب شغل و کارهای زندگی خود داشته باشند .

فهرست مطالب

قبلی

سر فصل

۵- ارزش هوش نقاد در همهٔ اعمال انسان

به نظریه‌پردازان پراگماتیسم، دنیا و روابط انسان با محیط مادی و اجتماعی همواره در حال تغییر هستند و لازمهٔ سازگاری برای زندگی موفقیت آمیز در چنین دنیایی داشتن نگرش تحلیل انتقادی و عکس العمل هوشی به بی ثباتی هاست.

فهرست مطالب

قبلی

سر فصل

از نظر پراگماتیسم ، معلم نباید دانش آموز را در سازگاری با جامعه یاری دهد . زیرا ، در این صورت او معرفت را از تجربه جدا می کند . به جای آن باید موقعیت های متنوعی را در کلاس به وجود آورد تا فرد بتواند کنجکاوی عقلانی را تجربه کند .

فهرست مطالب

قبلی

سر فصل

تفکر محور آموزش و پرورش قرار می گیرد . معلم باید دانش آموز را برای کشف موضوع درسی ومحتوای برنامه ای که برای او سودمند توانند بود ، تحریک کند .

فهرست مطالب

قبلی

سر فصل

وظیفه معلم این است که به جای تحمیل افکار و عقاید خود و تلقین معرفت به کودکان ، موقعیت های گوناگونی فراهم آورد تا خود کودکان به طور دائم با مسائل و مشکلات متناسبی برخورد کنند و برای حل آنها کوشش نمایند .

فهرست مطالب

قبلی

سر فصل

موضوع های درسی به صورت بخش های ویژه ای از معرفت نظیر اقتصاد ، تاریخ ، جغرافیا و غیره ، به طور جداگانه ، بدون ارتباط با نیازمندیهای کودکان ، و در زمانهای معین عرضه نمی شوند .

فهرست مطالب

قبلی

سر فصل

برنامه ها ، دربارهٔ موضوعها (تم های) ویژه متمرکز می شوند که بعضی مواقع " واحد کار " نامیده می شوند ، مانند ارتباطات ، حمل و نقل ، واردات و صادرات و غیره .

فهرست مطالب

قبلی

سر فصل

منبع کسب اطلاعات برای یادگیرندگان ، تنها کتاب درسی و یا معلم نیست . در صورت نیاز و لزوم می توانند از ماشین های آموزشی ، کامپیوتر ، " کیت های " آموزشی ، مواد و برنامه های دیداری و شنیداری ، به طور کلی از تکنولوژی آموزشی ، از افراد مطلع و متخصص و غیره ، با راهنمایی معلمان خود یاد بگیرند .

فهرست مطالب

قبلی

سر فصل

برنامه ومحتوا ، از نظر پراگماتیسم مبتنی بر نیازها و رغبت های کودکان است ،
وهدف آن عبارت از رشد مهارتها ، مفاهیم ، وتوانایی های عقلانی است .

فهرست مطالب

قبلی

سر فصل

فصل پنجم

اطلاعات درباره معرفت و دانش بشری

چهارمین منبع مهمی که در برنامه ریزی درسی باید مورد توجه قرار گیرد معرفت موجود جوامع بشری است که باید از آن برای آموزش و پرورش کودکان و نوجوانان در مراحل مختلف رشد استفاده کرد .

نوع اطلاعات مورد لزوم دربارهٔ معرفت و دانش :

ترقیات علمی و توسعه تکنولوژی همراه با کاربردهای گسترده آن در زمینه های گوناگون اقتصادی ، سیاسی ، و اجتماعی چنان سرعت یافته است که آنچه تا چند سال پیش جزو مفروضات و یا در مراحل اولیه رشد بودند امروز بخش مهمی از دانش بشری را تشکیل می دهند .

فهرست مطالب

قبلی

سر فصل

در مواردی سرعت تحول و پیشرفت علمی و فنی چنان است که مدارس حتی فرصت ارزشیابی از برنامه ها و دروس چند سال پیش را ، که به نظرشان از ارزش و اعتبار خاصی برخوردار بودند ، به دست نمی آورند .

فهرست مطالب

قبلی

سر فصل

یکی از وظایف عمده ای که کارشناسان علوم اجتماعی و انسانی در پیش دارند یافتن نقاط کنش و واکنش متقابل و نقاط آستی میان تکنولوژی و فرهنگ است .

فهرست مطالب

قبلی

سر فصل

از جمله وظایف نظام های آموزشی که به همین اندازه اهمیت دارد ،
کاستن از شکاف موجود میان این دو گونه فرهنگ [فرهنگ علوم
و تکنولوژی و فرهنگ توده مردم] است .

فهرست مطالب

قبلی

سر فصل